

Dosarul nr. 3r-330/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – L. Bagrin

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Clima, A. Malîi, E. Palanciuc

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

DECIZIE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Tudor Borțoi,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Tudor Borțoi împotriva Preturii sectorului Centru, mun. Chișinău, terți Asociația Proprietarilor Locuințelor Privatizate nr. 50/142 și Primăria municipiului Chișinău cu privire la constatarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ, constatarea discriminării, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva încheierii din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Tudor Borțoi împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 18 decembrie 2017, Tudor Borțoi a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Preturii sectorului Centru, mun. Chișinău, prin care a solicitat constatarea eliberării actului de examinare la fața locului de către autoritățile administrației publice locale a municipiului Chișinău cu impunerea autorităților publice locale la eliberarea actului de examinare la fața locului a apartamentului nr. xxx din str. Xxx, constatarea discriminării directe, sistematice și de timp îndelungat a familiei Borțoi în comparație cu Asociația Proprietarilor Locuințelor Privatizate nr. 50/142; impunerea autorităților administrației municipiului Chișinău la despăgubirea prejudiciului material cauzat în sumă totală de 100 000 de lei și a prejudiciului moral în sumă totală de 100 000 de lei, prin refuzul eliberării actului de constatare la fața locului și de discriminare a familiei Borțoi.

Prin încheierea protocolară din 22 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Asociația Proprietarilor Locuințelor Privatizate nr. 50/142 (vol. I, f.d. 181).

Prin hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca nefondată acțiunea depusă de către Tudor Borțoi (vol. I, f.d. 187).

Prin încheierea din 05 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a atras în proces în calitate de persoană terță Primăria municipiului Chișinău (vol. I, f.d. 222).

Prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a casat integral hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Tudor Borțoi (vol. I, f.d. 2351-236).

Prin încheierea din 04 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat inadmisibil recursul depus de către Tudor Borțoi împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 13-18).

La 01 iunie 2020, Tudor Borțoi a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de revizuire împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat în temeiul art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă casarea deciziei instanței de apel (vol. II f.d. 23 recto-verso).

Prin încheierea din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Tudor Borțoi împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 47-53).

La 29 octombrie 2020, Tudor Borțoi a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs motivat împotriva încheierii din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 59 recto-verso).

Argumentele recursului, în esență, se rezumă la reiterarea temeiurilor faptice ale cauzei și că instanța de revizuire neîntemeiat a constatat lipsa legăturii cauzale dintre decizia irevocabilă din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și circumstanțele nou descoperite, precum și temeiul normei procedurale.

Recurentul Tudor Borțoi a solicitat prin cererea de recurs admiterea recursului, anularea integrală a încheierii din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și soluționarea în fond a problemei.

La 11 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare intimațiilor Preturii sectorului Centru, mun. Chișinău, Asociației Proprietarilor Locuințelor Privatizate nr. 50/142 și Primăriei municipiului Chișinău copia recursului motivat depus de către Tudor Borțoi, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs (vol. II, f.d. 61). Însă, intimații nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe asupra recursului.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Instanța de recurs consideră că Tudor Borțoi s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenele instituite de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ pentru demararea căii de atac în ordine de recurs. Or, încheierea recurată a Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 12 octombrie 2020 și notificată recurentului prin poștă electronică la 22 octombrie 2020 (vol. II, f.d. 55), iar cererea de recurs motivată a fost depusă la 29 octombrie 2020.

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul depus, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept pertinente speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care respinge recursul.

În debut, Colegiul învederează că, la 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ, care la articolul 258 alin. (3) stipulează că procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

La fel, este relevant că noul Cod administrativ nu reglementează instituția revizuirii actelor judecătorești de dispoziție, dar la articolul 195 prevede că procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Respectiv, procedura revizuirii urmează a fi efectuată în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, în speță, obiectul revizuirii l-a constituit decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a casat integral hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o decizie nouă în sensul respingerii ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de către Tudor Borțoi (vol. II, f.d. 13-18).

La fel, Colegiul atestă că Tudor Borțoi și-a întemeiat cererea de revizuire împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă (vol. II f.d. 23 recto-verso).

Prin încheierea din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Tudor Borțoi împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 47-53).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

Ab initio, instanța de recurs consideră oportun de a învedera că, în sensul Capitolului XXXIX din Codul de procedură civilă, revizuirea face parte din categoria căilor extraordinare de atac, de retractare, prin intermediul căreia se poate obține

desființarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege.

Având în vedere că retractarea unei hotărâri judecătorești definitive produce efecte grave pentru părți și pentru stabilitatea raporturilor juridice civile, legea admite revizuirea numai în cazurile strict determinate.

Pe de altă parte, revizuirea constituie un remediu procesual important pentru înlăturarea acelor situații excepționale care au făcut ca o hotărâre judecătorească să fie viciată chiar în substanța sa.

Din considerent că revizuirea ocupă un loc aparte în sistemul căilor legale de atac, Colegiul găsește necesar a evoca doar trăsăturile distinctive speței, or, legiuitorul a impus unele reguli de procedură specifice care se aplică acestei căi de atac și care evidențiază deopotrivă locul aparte pe care-l ocupă revizuirea în sistemul procedural.

Așa, din motiv că revizuirea face parte din categoria căilor extraordinare de atac, este guvernată de reguli speciale, iar legiuitorul a prevăzut expres și exhaustiv la art. 449 din Codul de procedură civilă temeiurile pentru declararea acesteia.

În sensul art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, în baza cărora Tudor Borțoi și-a întemeiat cererea de revizuire, temei de desființare a unei hotărâri judecătorești irevocabile poate constitui faptul că au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei; precum și emiterea de către instanța de judecată a unei hotărâri cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

La capitolul dat, Colegiul învederează că circumstanțele nou-descoperite sunt totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importantă esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost și nici nu au putut fi cunoscute revizuentului anterior, dar existau până la momentul pronunțării hotărârii și au fost descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă.

Astfel, pentru invocarea acestui temei de revizuire este necesar ca circumstanța nouă să îndeplinească două condiții esențiale și cumulative: 1) să existe anterior pronunțării hotărârii; și 2) să-i devină cunoscută revizuentului ulterior pronunțării hotărârii.

Circumstanțele nou-descoperite sau faptele esențiale ale cauzei, în sens procesual, trebuie să constituie obiect al probării existenței sau lipsei faptelor juridice privind apariția, modificarea sau stingerea raporturilor juridice.

Respectiv, analizând cererea de revizuire, Colegiul constată că Tudor Borțoi nu a evocat careva circumstanțe plauzibile, nou descoperite, care pot constitui obiect al probației raporturilor juridico-publice supuse controlului legalității în prezenta speță dintre Tudor Borțoi și Pretura sectorului Centru, mun. Chișinău și care au importanță esențială pentru soluționarea disensiunii dedusă judecării, fiind în stare de a influența adoptarea unei alte soluții decât cea pronunțată prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Sub acest aspect Colegiul consideră că instanța de revizuire just a apreciat critic argumentul revizuentului, precum că faptul nedeținerii proprietății comune în blocurile locative de către Asociațiile Proprietarilor Locuințelor Privatizate la moment nu constituie o circumstanță nouă, esențială a cauzei, care nu a fost și nu a

putut fi cunoscută revizuentului, deoarece a apărut odată cu adoptarea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 2/13 din 06 februarie 2020 „Cu privire la excluderea costului de bilanț a apartamentelor privatizate din evidența contabilă a Autorităților administrației publice locale și a Direcției generale locativ-comunală și amenajare în mun. Chișinău”,

Or, potrivit somației de înființare a popririi asupra datoriei revizuentului pentru serviciile comunale a Întreprinderii municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 11, ultimul este gestionarul blocului locativ, precum și prestatorul de servicii comunal-locative.

În acest sens este relevant că în anexa nr. 1 la decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/13 din 06 februarie 2020 sunt indicate adresele imobilelor în privința cărora a fost exclus costul de bilanț al imobilelor privatizate din evidența contabilă a Autorităților administrației publice locale și a Direcției generale locativ-comunală și amenajare. Așa, din cele 43 de imobile indicate în anexă nu este niciun bloc locativ situat pe str. Xxx (vol. II, f.d. 43-45).

Astfel, instanța de revizuire corect a constatat că, în condițiile speței, presupusa circumstanță nou-descoperită nu poate fi încadrată în temeiul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, întrucât nu există legătură cauzală.

Cu atât mai mult că presupusa circumstanță nou-descoperită nu îndeplinește nici condiția obligatorie de a „exista anterior pronunțării hotărârii”. Or, decizia care se propune a fi retractată datează cu 11 septembrie 2019, iar presupusa circumstanță nou-descoperită – decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 2/13 a apărut abia la 06 februarie 2020.

În asemenea circumstanțe, Colegiul conchide că argumentele invocate de revizuentul Tudor Borțoi nu constituie temei pentru redeschiderea procedurii, deoarece.

Succesiv, Colegiul apreciază drept lipsit de suport temeiul invocat de Tudor Borțoi în baza art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, și anume faptul că instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

În acest sens, instanța de recurs notează că acest temei de declarare a revizuirii are drept scop desființarea unei hotărâri judecătorești în cazul în care după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă se constată faptul că instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

La caz, se constată că, deși Tudor Borțoi a întemeiat cererea de revizuire inclusiv în baza art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, în cuprinsul cererii nu a indicat drepturile cărei persoane neimplicate în proces au fost lezate prin emiterea deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Cumulul ipotezelor relevante certifică în mod clar lipsa de substanță a recursului declarat de Tudor Borțoi împotriva încheierii din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău. Circumstanța dată desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare atât a revizuirii, cât și a recursului.

Pertinentă speței Colegiul consideră și jurisprudența CtEDO, în care Înalta Curte a reiterat că, dreptul la o instanță garantat de art. 6 §1 din Convenție presupune respectarea principiului preeminenței dreptului. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea

lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare a cauzei. O abatere de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară prin circumstanțele unui caracter esențial și imperios (Josan v. Moldova, nr. 37431/02, § 25; Brumărescu v. România, nr.28342/95, §61; Ryabykh v. Rusia, nr.52854/99, §52).

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierea din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă cu respectarea normelor de drept pertinente speței, iar recurentul nu a adus în fața instanței de recurs argumente elocvente în sensul demonstrării ilegalității și netemeinicii actului judecătoresc recurat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de către Tudor Borțoi.

Conform articolelor 193, 194, 241 și 243 alin. (1) lit. b), (2) și (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Tudor Borțoi împotriva încheierii din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas